

SINAV KOLEJİ
ANAOKULU

ANAOKULU BÜLTENİ

5 - 6 Yaş Gelişim
Özellikleri

Artık o “büyük bir çocuk”

İnsanın kişiliği, zihinsel, duygusal ve fiziksel gelişimi

özellikle yaşamın ilk 6 yılında çok hızlı oluşur. Bu yılların insanın

hayatında çok önemli bir yeri vardır. Bu dönemde çocuğu

gelişim özellikleriyle tanımak ve gelişmesi için gerekli ortamı

a+c

hazırlamak, ona destek vermek önemlidir. Bunu göz önünde

bulundurduğumuzda anne-babanın ve eğitimcilerin çocuğun

yaşına ait gelişim özellikleri hakkında bilgi sahibi olmasının

önemini görmekteyiz.

Gelişimin hiyerarşik bir sırası vardır. Her çocuk bu

gelişimsel sırayı izler. Her aşama bir sonraki aşamanın ön

koşuludur. Çocukların hepsi aynı gelişimsel sırayı takip ederler,

çocukları birbirlerinden farklı kılan; bu aşamaları geçirme

hızları ve gelişmenin yönüyle ilgili konulardır. Çocukların

günlük yaşantıları içinde yöneldikleri davranışları, etkinlikleri,

onların gelişim özelliklerine uygunluk gösterir. Bu nedenle

çocukların beklenen davranış özellikleri, onların gelişim düzeyiyle sınırlıdır. Bu sebeple ailelerin ve eğitimcilerin çocuğun davranışlarının yönlendirilmesinde yapacağı rehberlik, temelini gelişim özelliklerine dayandırmalıdır. Çocuk gelişimsel olarak hangi düzeyde ise o düzeydeki davranış repertuarına sahip demektir. Bir çocuğun gelişim düzeyinin el vermediği bir davranış göstermesi olası değildir.

Gelişim özelliklerinin bilinmesi;

1. Çocuğun tanınmasına ve doğru yönlendirilmesine,
2. Çocuğun gelişimine ait normal dışı gelişmelerin erkenden tespit edilmesine,
3. Çocuğun özel ilgi ve yeteneklerinin erkenden tespit edilmesine,
4. Değişen yaşam koşulları sonucunda çocukların davranışlarına yansıyan değişikliklerin tespit edilerek yeni normların geliştirilmesine, neden olması açısından önemlidir.

^{a+c} 5 - 6 yaş, çocuk ve yetişkinler için bir geçiş dönemidir.

Bugüne kadar bizden bağımsız adım atmasına pek izin veremediğimiz çocuğumuza, "sen artık büyüdün" mesajları ile birlikte, o güne kadar yüklediğimiz sorumluluklar vermeye başlarız. Çocuğumuza, kendisine ilişkin beklentilerimiz olduğunu hissettiririz. Kimi zaman bu beklentiler onun baş edemeyeceği yükseklikte olabilir. Kimi zaman da çocuğumuz kendisi için, atlatamayacağı yükseklikte çitalar seçer. Gücü yettiğinde bu sorumlulukları üstlenmeye çalışır ama acemiliği ve beklentilerin yüksekliği nedeniyle zorluklar yaşayabilir. Beklentilerimizle, çocuğumuzun yapısal özellikleri ve bu yaşa değin edindiği deneyimler arasında bir paralellik olmalıdır. Onu iyi tanımamızın yanı sıra gelişim özelliklerini de bilmemiz; bizlere, ondan bekleyebileceğimiz sorumluluklar ve beceriler konusunda yol gösterici olacaktır.

5 - 6 YAŞA ÖZGÜ GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

Fiziksel Gelişim Özellikleri: Kasları gelişmiş ve kas gücü artmıştır. Buna bağlı olarak hareketleri daha dengeli, daha hızlı ve esnek (daha organize ve kontrollü) hale gelmiştir. El becerileri artmıştır. Kaşık, çatal, kalem, kâğıt ve makas gibi araçları, önceki yaşlara göre oldukça becerikli kullanabilirler. Beden dilini de sözcükler kadar rahat kullanırlar. Bir işe dalmışken zil sesini duyabilir, oynarken üşüdüklerini fark edebilirler. Görsel ve işitsel ayırma gelişmiştir.

a+c

Bilişsel Gelişim Özellikleri: Sözel ifade gücü oldukça gelişmiştir. Karmaşık cümleler kurabilirler. Anlatımları hızlı ve öğrendikleri bilgiyi aktarmaya yöneliktir. Zaman, uzay ve sayı kavramları gelişmiştir. Basit soyut kavramları algılayabilirler. Dikkatlerini yoğunlaştırma süreleri uzamıştır. Oyunlarında, bilişsel gelişimlerine paralel farklılıklar oluşur. (Saklambaç oynarken tüm vücudunu saklayabilme, kardeşinin almasını istemediği bir oyuncakçı, onun ulaşamayacağı bir yere saklama gibi). Problem çözme becerileri artmıştır. (Lego parçalarının ipuçlarını değerlendirerek takılması, istediğini elde edebilmek için oyunun kurallarının değiştirilmesi gibi). Harfleri ve rakamları doğru olarak yazabilirler. Eğitim etkinliklerinden zevk alırlar.

Duygusal gelişim özellikleri: Kendilerine güvenleri artmıştır. Parkta, alışverişte bağımsız hareket etmeye çalışırlar. Bencillikleri azalmış, yerini paylaşma ve kabul edicilik almıştır. Daha kolay ikna edilebilirler. Hırslıdırlar, daha çok öğrenmek isterler. Yaşlarına uygun verilen sorumlulukları yerine getirebilirler. Duyguları ayırt edebilir, başkalarının duygularını anlayabilir ve daha kolay ifade edebilirler. Küsmeyi, utanmayı ve sır tutmayı öğrenmişlerdir. Suçlanma ve eleştiriyi kabul etmeleri zordur. "Ama" diye başlayan uzun cümleler kurarlar. Cezalara tepki gösterirler. Hayal dünyaları geniştir. Birçok hayali role girip masal ya da çizgi film karakterlerini taklit ederler. Korkuları somutlaşmıştır. Hırsızdan, kazageçirmekten veya kaçırılmaktan korkarlar. Duygularını sembollerle ifade edebilirler. Hassastırlar. İstekleri konusunda sabırsızdırlar. Ancak açıklamaları dikkatle dinleyip ikna olabilirler.

Sosyal gelişim özellikleri: Paylaşma ve arkadaşlık ilişkileri artmıştır. Grup etkinlikleri içinde aktif rol almaktan hoşlanırlar. İş birliği yapabilirler. Yarışmayı severler. Grup içindeki yerlerini belirlemişlerdir. Oyun içinde, duruma uyan kurallar geliştirebilirler. Günlük planlar yapabilirler. Aile içi tartışmalarda kendilerine özgü çözüm yolları ve önerileri vardır. Öğrendikleri trafik kurallarına ve toplum kurallarına uyulması konusunda yaşıtalarını ve büyüklerini uyarırlar. Seçim yapmaları zorlaşmıştır. Kız ve erkek çocuk arasında davranış farklılıkları gözlenir. Küfür öğrenirler, ad takarlar. Kızgınlıklarını davranışlarıyla ifade edebilirler.

Öz bakım Becerileri: Günlük işlerde sorumluluk alır ve yerine getirmeye çalışırlar. Kendileri ile ilgili birçok işi kendi başlarına yapma konusunda heveslidirler. Yemeklerini kendileri yiyip, ayakkabılarını bağlayabilir, kendi kendilerine giyinip soyunabilirler; dişlerini kendileri fırçalayabilir, el ve yüzlerini yıkayabilirler; bıçak kullanabilir, hava şartlarına uygun giysi seçebilirler.

Kısacası; Öğrenme isteği, becerisi ve güçleri artmıştır. Sorumluluk alabilmekte ve öz bakımını kendileri yapabilmektedirler. Dikkat artmıştır. Duygusal açıdan, aileden bağımsız harekete hem hazır hem de çekiniktirler.

a+c

Yaşa Özgü Sorunlar:

Korkular, hareketlilik, bebeksi davranışlar, huy değişiklikleri, uyum problemleri, başaramama korkusu, yetersizlik, çaresizlik ve değersizlik duygularına ilişkin davranış özellikleri gözlenebilir. Bazı yetişkin yaklaşımları bu ve benzer sorunların artmasına neden olabilmektedir;

Çocukla pazarlığa girme, "babam kızar" gibi tehditler, kurallar konusunda yap-bozlar, cezayı uygulayamama veya sürdürmememe, uygun koşul yaratamama bu yaklaşımlardan bazılarıdır.

Özetle bu çağda:

- Ani değişimler
- Tembellik ve kararsızlık
- Olumlu ile olumsuz arasında gidip gelme
- Kız-erkek farklılıklarını yansıtma
- Yeni denemeler ve oyunlar
- Bağımsızlık, çekingenlik
- Zihinsel gelişmede hızlı ve değişken bir ivme gözlenebilir.

Oyun en önemli ve zorunlu iştir:

Bu dönemde oynadığı oyunlarda;

- İşbirliğini başlatma ve sürdürme
- Sosyal ve karmaşık kuralları kabul ve uyum
- Yaşam içinde yerini belirleme
- Toplumsallaşma
- Vicdan gelişimine ilişkin yansımalar ve uğraş ortaya çıkacaktır.
- Oyunlarda yetişkini taklit, yaşamı yeniden kurgulama ve sinama ile duyguları ayırmaştırmaya yönelik ifadeler gözlenecektir. Oyun, okul öncesinde çocuğun temel etkinliği iken, okul dönemiyle birlikte ikinci plana itilmesi gerekir. Ancak beş yaş çocuğu oyunu tümüyle ikinci plana atmaya hazır değildir. Bu nedenle de cebinde bir küçük araba ya da oyuncacı ile okula gitmeye çalışır.

Belirleyici sorular:

Aşağıdaki sorulara vereceğiniz yanıtlar size yol gösterici olacaktır.

-
- Çocuğunuz ana sınıfı ve okul kurallarına uyabiliyor mu?
 - Yaşlıları ile oyunlarında, onlara yetişmesinde bir sorun var mı?
 - Ana sınıfında kazandığı beceriler ve yapabildiği etkinlikler için gurur duyuyor ve bunu hissettiriyor mu?
 - Ana sınıfı yaşantısını ve yaşadıklarını sizlere anlatır mı?
 - Karşısındaki kişinin aklından geçen birçok düşünce ve duyguyu fark edebiliyor mu?
 - Değişik kişilikleri fark edip onlara göre davranabiliyor mu?
 - En az üç-beş parçalı (insan, hayvan, ağaç, araba vb.) bir resim yapabiliyor mu?
 - Öyküleri ya da anıları sırasıyla anlatabiliyor mu?

Etkili faktörler:

-
-
-
- Engellerle karşılaştığında ne yaptığı,
 - Büyüklenden ne şekilde yardım istediği,
 - Kendini denetleyebilmeyi ne derece başardığı,
 - Oturma, dinleme, kalem tutma, akılda tutma, dikkatini verme ve sürdürme,
 - Tuvalet terbiyesi, eşyalarını sahipleniş, kullanım biçimi, okul kurallarını kabul,
 - Duygu durumları, rahat ya da kaygılı, korkulu, endişeli, güvensiz ya da kararsız oluşları.

BEŞ ALTI YAŞINDAKİ BİR ÇOCUĞUN GELİŞİMİNE AİT ÖZELLİKLERİ

Kendi Ağzından Öğrenelim:

BEN,

- Altı parçadan oluşan bir adam resmini tek başına çizebilirim.
- Bir şekli kimseden yardım almadan makasla düzgünce kesebilirim.
- Tek gözüm kapalıyken, dağınık duran küçük nesnelere toplayabilirim.
- Kalemle süslemek için, ayakkabı bağcığı ile etrafına düğüm atıp, bağlayabilirim.
- Kâğıda çizilmiş bir adam resminin eksiklerini bulup tamamlayabilirim.
- İyi bir taklitçiyim, insanları, hayvanları hatta aletlerin seslerini ve hareketlerini bile taklit edebilirim.
- Kâğıda çizdiğiniz "x" işaretini, üçgeni, daireyi, kareyi, dikdörtgeni kopya edebilirim.
- Çatısı, kapısı, penceresi, bacası olan şirin bir ev çizebilirim.
- Nokta nokta verilen bir resmin noktalarını birleştirerek, ortaya çıkan şekli, çizgilerin dışına çıkmadan boyayabilirim.

- Kendi ismimi yazabilirim.
- Bir yerde yazılı olan 1'den 10'a kadar rakamlara bakarak ben de aynısını yazabilirim. Hatta bazen hiçbir yere bakmadan aklımdan bile yazabilirim.
- Çok kuvvetliyim, topu fırlatıp uzaklara atabilirim.
- 10-12 tane küpü üst üste koyarak harika kuleler yapabilirim, çeşitli desenler oluşturabilirim.
- Bacaklarım eskisine göre daha güçlü olduğu için, tek ayağımın üzerinde 10 saniye durabilirim.
- Topuğumu ve ayak ucumu kullanarak geriye doğru yürüyebilirim.
- Merdivenleri dikkatlice inip çıkabilirim.
- Bisiklete çok iyi binebilirim.
- Bir sporcu gibi 50-80 cm civarında ileriye doğru atlarım.
- O kadar hareketliyim ki, çift ayakla sıçrar, ip atlar, tırmanma aletine tırmanır, takla atabilirim.
- Top oyunlarını çok severim. Zıplayan topu yakalar, tekme ile vurarak topu ileriye doğru atabilirim. Koyduğunuz bir hedefteki kuleleri topla devirebilirim.
- Denge tahtasında yardımsız yürüyebilirim.
- Yana doğru çapraz yürüyebildiğim gibi parmak ucunda da koşabilirim.

a+c

SİZ DE BANA GÜVENİN.

Haklarımı savunabilir, sıramı bekleyebilirim. Aynı zamanda başkalarının haklarına ve duygularına saygı göstermesini de becerebilirim.

- Oyun oynadığım arkadaşlarımı seçerim ve onlarla iş birliği yapar, grup oyunları oynayabilirim.
- Uyarılmadan kuralları yerine getirebilirim, öz denetimimi kazandım.
- İyi bir tiyatrocu gibi bir hikâyeyi dramatize edebilirim, rol alabilirim ve oynayabilirim.
- Az-çok ve yarım kavramlarını bilirim. Bunun gibi birçok kavramın anlamını da söyleyebilirim.
- Parçaları birleştirip bütün haline getirebilirim.
- Haftanın günlerini de şaşırmadan sıra ile sayabilirim.
- 20'ye kadar sayabilirim.
- 10'a kadar rakamların isimlerini bilirim, onları nerede olsa tanırım. Saatin içinde, takvimin üzerinde, arabaların plakasında vb.

-
-
-
-
-
-
-
- Sadece ana renkleri bildiğimi zannetmeyin, ara renkleri ve hatta onların hangi renklerin birleşmesinden oluştuğunu da bilirim.
- Daire, kare, üçgen, dikdörtgen gibi geometrik şekilleri tanıyabilirim.
- Bu saydığım şekilleri kendim çizebilirim. Ancak eşkenar dörtgeni henüz modele bakarak çizebilirim.
- Objeleri küçükten büyüğe ve uzunluklarına göre sıralar, özelliklerine göre de gruplandırabilirim.
- Nesneler arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt edebilirim.
- Parayı tanırım, eğer bana sorumluluk verilirse evin bazı ihtiyaçlarının alınmasında size yardım bile edebilirim.

- Artık kaybolmamdan hiç korkmayın çünkü evimizin adresini ve telefon numaramızı aklımda tutabiliyorum.
- Sorduğunuz zaman kendi sağımı, solumu size gösterebilirim.
- Bir şeklin kenarını ve köşesini gösterebilirim.
- Dün-bugün-yarın gibi zamanla ilgili kavramları bilirim ve sözcük dağarcığımin içinde uygun şekilde kullanabilirim.
- Geçmiş zamanla ilgili cümleler kurabilirim.
- Kelime dağarcığım o kadar gelişmiştir ki artık sizinle her konuda konuşabilir, kendimi ifade edebilirim. Bu konuşmaları yaparken deyimler ve çoğul eklerini de kullanabilirim.

KONUŞMAMA İZİN VERİN.

- Nedenli, niçinli sorulara cevap verebilirim.
- Çok meraklıyım, pek çok konuda sorular sorarım, en çok da soyut kelimelerin anlamını öğrenmek isterim.
- Cinsiyetimi ve yaşımı doğru söyleyebilirim.
- Artık yemeğimi yerken çatal ve bıçağı kullanabilir, sürahiden dökmeden su koyabilir ve sofraya kurallarına uyabilirim.
- Yardımsız ayakkabılarımı ve elbiselerimi giyip çıkarabilirim.
- Ayakkabı bağcığımı bağlayabilir, düğmelerimi ilikleyebilirim .
- Bana ev işlerinde görev vermenizden çok hoşlanırım, çünkü bir başkasına yardım etmeyi severim, bu benim kendime olan güvenimi arttırıyor.
- Ellerimi ve yüzümü yıkayıp kurulayabilirim.

a+c

- Dişlerimi fırçalamaktan da çok zevk aldığımı söyleyebilirim.
- Sorumluluklarımı bilirim, oynadığım oyuncaklarımı topladığım gibi, eşyalarımaya sahip olmayı da becerebilirim.
- Tek başıma tuvaleti kurallarına uygun kullanabilirim.
- Saçlarımı fırçalamayı çok severim.
- Uygun olan koşullarda yatağımı da düzeltebilirim.

Sevgili anne ve babacığım gördüğünüz gibi ben artık küçük bir bebek değilim. Yukarıda, başarabildiğim birçok şeyden ancak bazılarını söyleyebildim. Beni daha yakından izlerseniz birçok şey daha yaptığımı gözlemleyebilirsiniz.

Sınav Koleji

Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Servisi

SINAV KOLEJİ

ANAOKULU

